

Scenariusz symulacji rozprawy karnej

© Fundacja Court Watch Polska 2016

Scenariusz może być używany do prowadzenia edukacyjnych symulacji rozpraw przez przedstawicieli i wolontariuszy Fundacji Court Watch Polska lub inne osoby – w takim przypadku konieczne jest podanie uczestnikom i widzom symulacji pochodzenia scenariusza np

*Scenariusz symulacji rozprawy, w której zaraz weźmiemy udział,
został przygotowany przez Fundację Court Watch Polska.*

Jak używać scenariusza?

Scenariusz zawiera rolę sędziego i poszczególnych uczestników postępowania. Po wybraniu ochotników należy rozdać im karty z poszczególnymi rolami i dać 2-3 minuty czasu na zapoznanie się z rolą. Karty określają ich stanowisko w sprawie jednak zwykle nie określają konkretnych wypowiedzi, które mają paść – uczestnicy wykazują się tu kreatywnością i talentem krasomówczym. Z tego powodu każda z prowadzonych symulacji jest niepowtarzalna.

Najbardziej precyzyjnie określona została rola sędziego, jednak jeśli symulację prowadzi doświadczony sędzia – nie ma przeciwwskazań by kierował się scenariuszem w sposób swobodny i korzystał z własnego doświadczenia z prawdziwej sali rozpraw.

Role

Sędzia przewodniczący – tę rolę pełni przygotowany wolontariusz Fundacji bądź zawodowy sędzia. Ważne jest by był zaznajomiony z niniejszym scenariuszem	s. 3
Robert Powsinoga – oskarżony, dobieramy spośród uczestników	s. 8
Kinga Płaczka – oskarżyciel posiłkowy, dobieramy spośród uczestników	s. 9
Tomasz Dziarski – świadek, dobieramy spośród uczestników	s. 10
Laura Guzik – świadek, dobieramy spośród uczestników	s. 11
Zenobia Powsinoga – świadek, dobieramy spośród uczestników	s. 12
mec. Rafał Biedrzyński – adwokat, obrońca oskarżonego, dobieramy spośród uczestników	s. 13
prokurator mec. Piotr Ochocki – oskarżyciel publiczny, dobieramy spośród uczestników	s. 14
Protokolant/ka – dobieramy spośród uczestników	s. 15
Publiczność i obserwatorzy Fundacji Court Watch Polska – tę rolę przyjmują pozostali widzowie symulacji.....	s. 16-17
Ławnicy – jeśli w symulacji uczestniczy większa liczba odbiorców, można dobrać do składu ławników. W trakcie rozprawy sędzia przewodniczący zachęca ich do aktywnego udziału, zadawania pytań etc.	s. 18

Opis sprawy

UPORCZYWE NĘKANIE

(należy odczytać przed rozpoczęciem przewodu sądowego)

Robert – zakochany w Kingdzie – nie mógł znieść, że z nim zerwała i zaczęła spotykać się z Tomkiem. Zaczął więc ją śledzić i prześladować na każdym kroku. Kilkukrotnie doszło do słownych utarczek i przepychanek, w których udział brał również Tomek. Robert wysyła Kingdzie codziennie kilkadziesiąt sms-ów, dzwoni, grozi i prosi o to by wróciła. Przed sądem toczy się sprawa o uporczywe nękanie. Grozi mu do 3 lat pozbawienia wolności. Kinga skierowała też sprawę do sądu o sądowy zakaz zbliżania się Roberta do niej i Tomka.

ROLA SĘDZIEGO

- Otwieram rozprawę przed sądem rejonowym w Będzie rozpoznana sprawa Roberta Powsinogi.

(sprawdzenie obecności)

- Jako oskarżyciel publiczny stawił się prokurator prokuratury rejonowej w Warszawie Pan mecenas Ochocki.
- Czy stawiła się Pani Kinga Płaczka w roli oskarżyciela posiłkowego?

(wstaje i przedstawia się)

- Czy stawił się świadek Laura Guzik?

(wstaje i przedstawia się)

- Czy stawił się świadek Tomasz Dziarski?

(wstaje i przedstawia się)

- Czy stawił się świadek Zenobia Powsinoga?

(wstaje i przedstawia się)

- Pouczam wszystkich świadków o obowiązku mówienia prawy, za składanie fałszywych zeznań zgodnie art. 233 § 1 grozi odpowiedzialność karna do 8 lat pozbawienia wolności. Czy zrozumieli Państwo treść pouczenia?

(odpowieź)

- Proszę świadków o opuszczenie sali.
- Rozumiem, że państwo w charakterze publiczności? *(zwraca się w kierunku reszty zebranych)*
- Oskarżonego proszę o powstanie, proszę powiedzieć sądowi jak się Pan nazywa, ile ma Pan lat, czym się Pan zajmuje, czy był Pan karany?

(oskarżony odpowiada)

- Dziękuję, może Pan usiąść.
- Czy przed otwarciem przewodu sądowego strony chcą złożyć jakieś wnioski lub oświadczenia? Panie prokuratorze? *(czekasz na odpowiedź)* Oskarżyciel posiłkowy? *(odpowieź)* Panie mecenasie? *(odpowieź)* Oskarżony? *(odpowieź)*
- Otwieram przewód sądowy, proszę o odczytanie aktu oskarżenia, Panie Prokuratorze.

(prokurator odczytuje akt oskarżenia)

- Dziękuję. Czy oskarżyciel posiłkowy popiera wniosek? *(oskarżyciel posiłkowy odpowiada)*
- Proszę oskarżonego o powstanie. Czy zrozumiał Pan zarzuty stawiane w akcie oskarżenia? *(odpowieź oskarżonego)* Czy przyznaje się Pan do zarzucanego mu czynu? *(odpowieź oskarżonego)*
- Pouczam oskarżonego, że przysługuje mu prawo do składania wyjaśnień przed sądem, może też Pan bez podawania przyczyny odmówić składania wyjaśnień bądź odmówić odpowiedzi na poszczególne pytania. Czy oskarżony zrozumiał treść pouczenia? *(odpowieź oskarżonego)*

- Czy oskarżony chce składać wyjaśnienia? *(odpowiedź oskarżonego)*
- W takim razie proszę powiedzieć sądowi co Panu wiadomo w sprawie. *(wypowiedź oskarżonego)*
- Czy to wszystko? Czy są pytania do oskarżonego? Panie prokuratorze? *(pytania prokuratora)*
- Czy oskarżyciel posiłkowy ma pytania? *(odpowiedź, że nie)*
- Pani mecenas? *(pytanie kierujesz w stronę obrońcy)*
- Dziękuję, oskarżony może usiąść.
- Zarządzam postępowanie dowodowe. Pouczam oskarżonego, że przysługuje mu prawo do zadawania pytań i składania wyjaśnień co do każdego dowodu. Czy oskarżony zrozumiał treść pouczenia? *(odpowiedź oskarżonego)*

pokrzywdzona KINGA jako świadek

- Poproszę oskarżyciela posiłkowego do barierki. Będzie Pani przesłuchana jako świadek w tej sprawie. *(świadek podchodzi do barierki)*
- Proszę podać imię i nazwisko. Ile ma Pani lat? *(odpowiedź)* Zawód? *(odpowiedź)* Czy była Pani karana za składanie fałszywych zeznań lub oskarżeń? *(odpowiedź)* Czy jest Pani spokrewniona albo spowinowacona z oskarżonym? *(odpowiedź)*.
- Proszę powiedzieć co Pani wie w sprawie? *(Kinga opowiada)*
- Dziękuję. Czy strony mają pytania do świadka? Panie Prokuratorze? *(pytania prokuratora)*
- Pani mecenas? *(pytania obrońcy)*
- Czy oskarżony ma pytania? Czy oskarżony chciałby się odnieść do zeznań świadka? *(odpowiedzi oskarżonego)*
- Dziękuję, może Pani zająć miejsce obok prokuratora.

LAURA jako świadek

- Na salę poproszę świadka Laurę Guzik.
(protokolantka idzie wywołać „świadek Laura Guzik proszona na salę”)
- Czy strony wnoszą o przesłuchanie świadka z przyrzeczeniem?¹ *(odpowiedzi stron)*
- Proszę podać imię i nazwisko. Ile ma Pani lat? *(odpowiedź)* Zawód? *(odpowiedź)* Czy była Pani karana za składanie fałszywych zeznań lub oskarżeń? *(odpowiedź)* Czy jest Pani spokrewniona albo spowinowacona z oskarżonym? *(odpowiedź)*

¹ Warto zachęcić którąś ze stron o wniesienie przesłuchania chociaż jednego świadka w sprawie z przyrzeczeniem. Gdy to nastąpi prosimy wszystkich obecnych o powstanie i odbieramy przyrzeczenie:

Proszę powtarzać za mną:

*Świadomy znaczenia moich słów
i odpowiedzialności przed prawem
przyrzekam uroczyście,
że będę mówił szczerą prawdę,
niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome*

- Proszę powiedzieć czy wie Pani o co chodzi w tej sprawie? Dlaczego się tu spotykamy? (*wypowiedź świadka*)
- Dziękuję. Czy strony mają pytania do świadka?
- Pani/Panie prokurator? (*pytania prokuratora*)
- Oskarżyciel posiłkowy? (*ewentualne pytania pokrzywdzonej*)
- Pani mecenas? (*pytania obrońcy*)
- Oskarżony? Czy oskarżony chciałby się odnieść do zeznań świadka? (*odpowiedzi oskarżonego*)
- Dziękuję. Świadek może opuścić salę rozpraw albo na niej pozostać.

TOMASZ jako świadek

- Proszę o wezwanie na salę kolego świadka pana Tomasza Dziarskiego. (*protokolant wychodzi przed salę: „świadek Tomasz Dziarski proszony na salę”, świadek wchodzi na salę*)
- Proszę podać imię i nazwisko, wiek oraz zawód. (*odpowiedź*)
- Czy był Pan karany za składanie fałszywych zeznań lub oskarżeń? (*odpowiedź*)
- Czy jest Pan spokrewniony albo spowinowacony z oskarżonym? (*odpowiedź*)
- Proszę powiedzieć czy wie Pan o co chodzi w tej sprawie? (*zeznania świadka*)
- Dziękuję. Czy strony mają pytania do świadka? Pani/Panie prokurator? (*pytania prokuratora*)
- Oskarżyciel posiłkowy? (*ewentualne pytania pokrzywdzonej, ale nie ma ich skonstruowanych*)
- Pani mecenas? (*pytania obrońcy*)
- Oskarżony? Czy oskarżony chciałby się odnieść do zeznań świadka? (*odpowiedzi oskarżonego*)
- Dziękuję. Świadek może opuścić salę rozpraw albo na niej pozostać.

ZENOBIA jako świadek

- Na salę poproszę kolejnego świadka panią Zenobię Powsinogę. (*protokolantka idzie wywołać „świadek Zenobia Powsinoga proszona na salę”*)
- Proszę podać imię i nazwisko. (*odpowiedź*) Ile ma Pani lat? (*odpowiedź*) Zawód? (*odpowiedź*) Czy była Pani karana za składanie fałszywych zeznań lub oskarżeń? (*odpowiedź*) Czy jest Pani spokrewniona albo spowinowacona z oskarżonym? (*odpowiedź*)
- Pouczam Panią o prawie do odmowy składania zeznań, z uwagi na fakt, że jest Pani osobą najbliższą wobec oskarżonego. Czy chce Pani składać zeznania? (*odpowiedź świadka*)
- Proszę powiedzieć co pani wie w sprawie? (*wypowiedź świadka*)
- Dziękuję. Czy strony mają pytania do świadka? Pani/ Panie Prokurator? (*pytania prokuratora*)
- Oskarżyciel posiłkowy? (*ewentualne pytania pokrzywdzonej*)
- Pan mecenas? (*pytania obrońcy*)
- Oskarżony? (*ewentualne pytania oskarżonego*)
- Dziękuję. Świadek może opuścić salę rozpraw albo pozostać na sali.

Mowy końcowe

- Zamykam przewód sądowy. Czas na mowy końcowe. Udzielam głosu Panu prokuratorowi. *(mowa końcowa prokuratora)*
- Dziękuję. O co wnosi oskarżyciel posiłkowy? *(wypowiedź oskarżyciela posiłkowego)*
- Dziękuję. Pani mecenas? *(zwraca się do obrońcy) (mowa końcowa obrońcy)*
- Dziękuję. O co wnosi oskarżony? *(wypowiedź oskarżonego)*
- Dziękuję. Zarządzam krótką przerwę, po której odbędzie się ogłoszenie wyroku.

Narada

Jeśli sąd orzeka w składzie trzyosobowym – zachęcamy do przeprowadzenia niedługiej (2-3 minutowej) narady, która ma nieoceniony walor edukacyjny dla ochotników występujących w roli ławników. Jeśli grupa jest aktywna i zaangażowana a czas na to pozwala – można poprowadzić dyskusję wśród publiczności na temat wyroku.

Wyrok zamieszczony na kolejnej stronie jest przykładem, sąd powinien podjąć decyzję na podstawie faktycznego przebiegu symulacji.

Wyrok

(przykładowy wyrok uniewinniający)

Wyrok w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Sąd Rejonowy w, II Wydział Karny, w składzie: przewodniczący Sędzia Sądu Rejonowego protokolant/ka
....., przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej w Katowicach Piotra Ochockiego i oskarżyciela posiłkowego Kingi Płaczki po rozpoznaniu w dniu sprawy Roberta Powsinogi, syna Wiesława i Zenobii z domu Lisowskiej, urodzonego 21 lutego 1991r. w Katowicach, oskarżonego o to, że okresie od maja do października 2016r. wysyłał do pokrzywdzonej, Kingi Płaczki, dużą ilość smsów, dzwonił, nachodził i niepokoił oraz zbliżał się do niej wbrew jej woli w miejscu pracy i zamieszkania, podejmował obserwację jej osoby, czym wzbudził u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia i istotnie naruszył jej prywatność, tj. o czyn z art. 190a § 1 kodeksu karnego.

W punkcie pierwszym na podstawie art. 17 § 1. punkt 1. Kodeksu postępowania karnego, w związku z art. 414 § 1. Kodeksu postępowania karnego uniewinniam oskarżanego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

W punkcie drugim na podstawie art. 632 § 2. Kodeksu postępowania karnego kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

Uzasadnienie

Dokonując oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w pierwszej kolejności należy odnieść się do wyjaśnień oskarżonego, złożonych w toku postępowania. Należy zatem wskazać, iż w sprawie będącej przedmiotem rozpoznania oskarżony przyznał się, co prawda, do dokonania czynności wymienionych w art. 190 a § 1. Kodeksu karnego, ale podkreślił, że ich nasilenie nie przekraczało – jeśli chodzi o kontaktowanie się – 2 smsów i 1 połączenia telefonicznego dziennie oraz -w kwestii nachodzenia – kilku razy w ciągu tych kilku miesięcy. W ocenie sądu nie wyczerpuje to znamienia „uporczywości”, które jest decydującym czynnikiem pod względem ustalenia karalności czynności wymienionych w art. 190 § 1 kodeksu karnego. Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy, należy wskazać, że zeznania świadków nie wskazują jednoznacznie na intensywność i częstotliwość działań oskarżonego, dlatego na podstawie art. 17 § 1 pkt 1, z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu sąd orzekł jak w sentencji.

Pouczam strony, że od wyroku sądu I instancji przysługuje odwołanie. Termin do wniesienia apelacji wynosi 14 dni i biegnie od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem. Wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku składa się w terminie 7 dni od daty ogłoszenia wyroku.

Dziękuję, to wszystko w tej sprawie.

ROBERT

Jako oskarżony, możesz:

- ✓ zadawać pytania osobie składającej zeznania jako świadek,
- ✓ odmówić odpowiedzi na pytania adwokata, prokuratora, sędziego,
- ✓ przy formułowaniu wypowiedzi korzystać z informacji zawartych w wierszach pt. *stosunek do (...)*.

Gdy zwracasz się bezpośrednio do sędziego lub odpowiadasz na jego pytania **musisz powstać**, użyj zwrotu: **Wysoki Sądzie**.

imię	Robert
nazwisko	Powsinoga
wiek	25 lat
miejsce zamieszkania	ul. Krętaczy 7 w Katowicach
zawód	Cieśla
czy wcześniej byłeś karany	NIE
udział w sprawie	Oskarżony o uporczywe nękanie – jesteś oskarżony o: ✓ Prześladowanie Kingi ✓ Wysyłanie jej kilkudziesięciu smsów dziennie, uporczywe dzwonienie ✓ Słowne obelgi w stosunku do niej i jej nowego chłopaka Tomka
do czego się przyznajesz?	Pisałeś do niej i dzwoniłeś, jednak nie było to aż tak często jak wszyscy mówią – w ciągu jednego dnia to było maksymalnie 2 smsy i 1 telefon, nie obrażałeś jej w smsach , kilka razy stałeś pod jej domem , czekając że może akurat wyjdzie, ale nigdy jej nie podglądałeś, podobnie było z miejscem jej pracy, tylko kilka razy (4-5 razy) czekałeś, wszystko tłumaczysz tym, że walczysz o prawdziwą miłość.
stosunek do Kingi	Z Kingą byliście parą 2 lata , pół roku temu skończył się wasz związek, jesteś dalej w niej zakochany – nie możesz znieść, że z Tobą zerwała i zaczęła spotykać się z Tomkiem. Jak byliście parą, wielokrotnie obiecywaliście sobie , że się pobierzecie, zamieszkacie razem. Planowaliście założyć rodzinę. Jesteś przekonany, że Kinga dalej darzy Cię uczuciem, a Tomek zmanipulował ją obietnicami o lepszym życiu, dlatego czujesz się w obowiązku uświadomić jej, że to u Twego boku pragnie spędzić resztę życia. Ponadto, jesteś przekonany, że nikt nie będzie w stanie zapewnić jej lepszego życia niż Ty, ponieważ to Ty i tylko Ty naprawdę ją kochasz. O tym, że Kinga zaczęła się spotykać z Tomkiem dowiedziałeś się od znajomych. Uważasz, że zasługiwałeś na chociaż tyle aby Kinga sama poinformowała cię o tym.
stosunek do Tomka	Tomek wielokrotnie zachowywał się, Twoim zdaniem, agresywnie i arogancko i obrażał cię. Raz poszarpał cię za koszulę, ale nie uderzył cię nigdy.
jak się bronisz?	Swoje zachowanie tłumaczysz tym, że Tomek zmanipulował Kingę, która z nikim nie będzie miała się tak dobrze jak z Tobą. Uważasz, że to dla dobra Kingi, a swoje działania uznajesz za próby łagodnego przekonania jej. Twierdzisz, że nie używałeś żadnych twardych, obrażających zwrotów w stosunku do swojej ukochanej.
mowa końcowa	Wnosisz o uniewinnieniu.

KINGA

Jako oskarżyciel posiłkowy, możesz:

- ✓ zadawać pytania oskarżonemu i świadkom,
- ✓ składać oświadczenia po zeznaniach świadków i wyjaśnieniach oskarżonego,
- ✓ przy formułowaniu wypowiedzi korzystać z informacji zawartych w wierszach pt. *stosunek do (...)*.

Gdy zwracasz się bezpośrednio do sędziego lub odpowiadasz na jego pytania **musisz powstać**, użyj zwrotu: **Wysoki Sądzie**.

imię	Kinga
nazwisko	Płaczka
wiek	23 lata
zawód	Weterynarz
udział w sprawie	Wniosłaś akt oskarżenia przeciwko Robertowi (swojemu byłemu chłopakowi) o nękanie.
stosunek do Roberta	Pół roku temu zerwałaś z Robertem ponieważ, Cię ograniczał, narzucał Ci swoje zdanie, nie pozwalał Ci rozwijać swoich pasji, był chorobliwie zazdrosny. Masz go już dosyć, już go nie kochasz. Nie możesz zdzierżyć jego nękania, chcesz zakończyć ten etap w swoim życiu.
stosunek do Tomka	Tomka spotkałaś przypadkowo, na bazarze, kiedy kupowałaś buraki na obiad dla Roberta – ok. 3 miesiące temu. Okazał się miłością Twojego życia, odnalazłaś przy nim bezpieczeństwo, a jednocześnie swobodę. Uważasz go za dojrzałego, ustatkowanego mężczyznę, który potrafi zapewnić Ci komfort i poczucie bezpieczeństwa.
co wiesz w sprawie	Robert nachodzi Cię w pracy (kilka razy w tygodniu) i często czeka pod domem. Wysyła kilkadziesiąt smsów dziennie , masz wrażenie, że Cię śledzi i cały czas obserwuje, jesteś zrozpaczona, chcesz zacząć nowe życie z Tomkiem a Robert wciąż nie daje Ci żyć. Jeśli chodzi o działania Roberta to przyznajesz, że nigdy cię nie uderzył .
mowa końcowa	„Tak samo jak wnosi oskarżyciel publiczny”.

TOMEK

Jako świadek:

- ✓ Gdy zwracasz się bezpośrednio do sędziego lub odpowiadasz na jego pytania **musisz powstać**, użyj zwrotu: *Wysoki Sądzie*,
- ✓ przy formułowaniu wypowiedzi korzystać z informacji zawartych w wierszach pt. *stosunek do (...)*.

imię	Tomasz
nazwisko	Dziarski
wiek	30 lat
zawód	Dyrektor oddziału banku; ekonomista
udział w sprawie	Występujesz jako świadek – zeznajesz o zachowaniu Roberta wobec Kingi i siebie, jesteś nowym chłopakiem Kingi, spotykacie się od ok. 6 miesięcy.
co wiesz w sprawie	Robert wysyła Kingce kilkadziesiąt sms-ów dziennie, dzwoni, śledzi was podczas waszych randek – jesteś zdenerwowany, masz tego dosyć. Kinga przez to jest załamana, co potęguję twoje negatywne odczucia.
stosunek do Kingi	Z Kingą poznaliście się pół roku temu, starasz się chronić Kingę przed Robertem, bardzo Ci na niej zależy, chcesz umożliwić realizację jej pasji i wspierać ją w planach zawodowych.
stosunek do Roberta	Zachowania Roberta są Ci nie na rękę, gdyż wielokrotnie zakłócał Twoje spotkania biznesowe i nachodził w trakcie ważnych narad. Zdarzyło się raz, że pod wpływem emocji nazwałeś Roberta śmieciem szarpiąc za koszulę, jednak nigdy go nie uderzyłeś.

LAURA

Jako świadek:

- ✓ Gdy zwracasz się bezpośrednio do sędziego lub odpowiadasz na jego pytania **musisz powstać**, użyj zwrotu: *Wysoki Sądzie,*
- ✓ przy formułowaniu wypowiedzi korzystać z informacji zawartych w wierszach pt. *stosunek do (...)*.

imię	Laura
nazwisko	Guzik
wiek	23 lat
zawód	Szwaczka
udział w sprawie	Występujesz jako świadek.
co wiesz w sprawie	Twoim zdaniem, Robert przesadza – wysłała Kingie kilkadziesiąt sms-ów dziennie, dzwoni, nachodzi ją w miejscu pracy. Kinga skarży Ci się i pokazuje smsy. Widziałaś kilkanaście takich sms-ów. Odpowiedź na pytanie prokuratora: Byłaś obecna przy tym gdy doszło do przepychanki pomiędzy Tomkiem i Robertem . Nie widziałaś, żeby Tomek uderzał Roberta, aczkolwiek widać było napięcie między mężczyznami. Wydaje ci się, że widziałaś jak Tomek lekko poszarpał Roberta za koszulę. Jeśli chodzi o agresywne zachowania Roberta, to nie uderzył on ani Tomka ani Kingi, ale obrażał Tomka i prowokował go.
stosunek do Kingi	Jesteś przyjaciółką Kingi, znacie się od dzieciństwa, wspierasz ją w jej rozterkach. Wiesz, że Kinga jeszcze będąc w związku z Robertem spotkała się 2 razy na kawie z Tomkiem – mówisz o tym gdy zapyta cię obrońca Roberta
stosunek do Roberta (byłego chłopaka Kingi)	Uważasz, że Kinga zasługiwała na lepszego mężczyznę niż Robert i dlatego cieszysz się, że spotyka się teraz z Tomkiem. Negatywnie podchodzisz do Roberta, uważasz, że jest agresywny i ma staromodne postrzeganie związku, gdzie kobieta musi być posłuszna mężczyźnie.
stosunek do Tomka (nowego chłopaka Kingi)	Jesteś zachwycona Tomkiem – jego pozycją społeczną, zarobkami oraz tym jak się troszczy o Kingę.

ZENOBIA

Jako świadek:

- ✓ Gdy zwracasz się bezpośrednio do sędziego lub odpowiadasz na jego pytania **musisz powstać**, użyj zwrotu: *Wysoki Sądzie;*
- ✓ przy formułowaniu wypowiedzi korzystać z informacji zawartych w wierszach pt. *stosunek do (...)*.

imię	Zenobia
nazwisko	Powsinoga
wiek	60 lat
zawód	Sprzątaczką
udział w sprawie	Występujesz jako świadek, jesteś mamą Roberta.
co wiesz w sprawie	Przyznajesz, że no może i faktycznie Twój kochany synus trochę wypisywał tych smsów, ale bez przesady – to już nie można w wolnym kraju się z kimś kontaktować?? Uważasz, że robi tak bo jest zaślepiiony miłością. Z niego taki romantyk – ma to po Tobie (tak twierdzisz). Słyszałaś kilka jego rozmów z Kingą , ale Twoim zdaniem, nigdy jej nie obrażał ani nie używał niecenzuralnych słów w jej kierunku. Nic nie wiesz na temat przemocy fizycznej ze strony Roberta ani śledzenia czy też czekania pod domem lub miejscem pracy Kingi..
stosunek do Kingi	Zarzucaś jej niewierność Twojemu ukochanemu synowi oraz że miała go-obietnicami w wspólnym życiu aż do grobowej deski. Mimo wad Kingi, byłaś w stanie zaakceptować ją w rodzinie. Twierdzisz, że jest niewdzięczna, nie potrafiła docenić Twojego wspaniałego syna i poleciała na kasę.
stosunek do Roberta (byłego chłopaka Kingi)	Twierdzisz, że Twój syn bardzo kocha Kingę i zawsze był dla niej dobry. Od-pierasz zarzuty, że ograniczał Kingę tłumacząc, że robił to dla jej dobra. Zaprzeczasz temu, że Robert śledzi Kingę, bo przecież chodzi do pracy, nie ma na to czasu. Jeśli chodzi o kontakty to wiesz, że wysyła do niej co jakiś czas sms-y, ale tłumaczysz go, że walczy o miłość. Nie wiesz nic o groźbach, użyciu przemocy fizycznej.
stosunek do Tomka (nowego chłopaka Kingi)	Uważasz, że chce wykorzystać Kingę – jak każdy starszy facet będący w związku z dużo młodszą dziewczynę, zwabił ją wysokimi zarobkami i obietnicami wspólnych egzotycznych wakacji oraz ekskluzywnymi prezentami.

obrońca mec. Biedrzyński

imię i nazwisko	mec. Rafał Biedrzyński
zawód	Adwokat
udział w sprawie	Jesteś obrońcą Roberta.
pytania do oskarżonego	1. Jak długo oskarżony pozostawał w związku z pokrzywdzoną? 2. Czy w tym czasie pojawiały się obietnice dotyczące wspólnej przyszłości, małżeństwa, dzieci? 3. Jak oskarżony dowiedział się o związku pokrzywdzonej z Tomkiem Dziarskim? Po odpowiedzi na te 3 pytania: „Dziękuję, nie mam więcej pytań.”
pytania do pokrzywdzonej	1. Czy oskarżony dopuścił się przemocy fizycznej wobec pokrzywdzonej? „Dziękuję, nie mam więcej pytań.”
pytania do świadka Laury Guzik	1. Czy może Pani powiedzieć czy pokrzywdzona będąc jeszcze w związku z oskarżonym spotykała się z innym mężczyzną tj. Tomaszem Dziarskim? „Dziękuję, nie mam więcej pytań”
pytania do świadka Tomasza Dziarskiego	1. Czy między Panem a oskarżonym doszło do aktów przemocy? Proszę opisać tę sytuację. „Dziękuję, nie mam więcej pytań”
pytania do świadka Zenobii Powsinogi	„Dziękuję, nie mam pytań”
czego żądasz?	Żądasz uniewinnienia, ponieważ zachowanie Roberta nie nosiło znamion czynu zabronionego. Wysyłanie smsów i odwiedzanie Kingi nie były częste i przebiegały w kulturalnej atmosferze, którą ewentualnie psuł Tomek, swoim aroganckim i pyszałkowatym zachowaniem.

Mowa końcowa

Wysoki Sądzie, czas na podsumowanie. Mój klient, Robert Powsinoga, to mężczyzna wierzący w dawne ideały. Ideały, zgodnie z którymi, obietnica dana drugiej osobie nie jest tylko mrzonką, słowem rzuconym na wiatr. Dla mojego klienta przysięgi poczynione w trakcie ponad 2-letniego związku oznaczały pewne zobowiązanie, na straży którego stoi nie tylko honor, ale także miłość. Tak! Miłość – bo przecież to o niej pokrzywdzona zapewniała mojego klienta przez cały czas trwania ich związku. Nie dziwne zatem, że mężczyzna o takich wartościach, świadomy zobowiązań, dowiedziawszy się o nieszczerości uczuć swojej wybranki, aby dotrzymać danego słowa i ochronić pokrzywdzoną przed podejrzanymi osobnikami niczym tonący chwytą się brzytwy. Należy pamiętać, że mój klient nigdy, co zostało potwierdzone przez zeznania świadków, nie użył obraźliwych słów względem pokrzywdzonej ani nie stosował przemocy fizycznej. Proszę, aby Wysoki Sąd, wziął pod uwagę w trakcie wyrokowania: młody wiek mojego klienta, jego niekaralność oraz brak jakiegokolwiek konfliktu z prawem. Zważywszy na przytoczone przeze mnie okoliczności wnoszę o uniewinnienie. Dziękuję.

prokurator mec. Ochocki

imię i nazwisko mec. Piotr Ochocki

zawód Prokurator

Akt oskarżenia

Oskarżam Roberta Macieja Powsinogę, syna Wiesława i Zenobii z domu Lisowskiej, urodzonego 21 lutego 1991 r. w Katowicach, zamieszkałego w Katowicach ul. Krętaczy 7, kawalera, bezdzietnego, o obywatelstwie polskim, wykształceniu średnim, z zawodu cieśla, wcześniej niekaranego, o to, że w okresie od maja do października 2016r. wysyłał do pokrzywdzonej, Kingi Płaczki, dużą ilość smsów, dzwonił, nachodził i niepokoił oraz zbliżał się do niej wbrew jej woli w miejscu pracy i zamieszkania, podejmował obserwację jej osoby, czym wzbudził u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia i istotnie naruszył jej prywatność, tj. o czyn z art. 190a § 1 kodeksu karnego. W związku z powyższym niniejszy akt oskarżenia należy uznać za konieczny i uzasadniony

Oskarżyciel domaga się skazania na karę pozbawienia wolności na okres 2 lat.

pytania
do oskarżonego

1. Proszę powiedzieć dokładnie w którym miejscu oskarżony czekał pod domem pokrzywdzonej?
2. Czy używał Pan obraźliwych sformułowań w stosunku do pokrzywdzonej?
3. Jak często wysyłał Pan smsy?

Po odpowiedzi na te 3 pytania: „Dziękuję, nie mam więcej pytań.”

pytania
do pokrzywdzonej

1. Proszę o doprecyzowanie jak często dostawała Pani smsy?
 2. Jak często oskarżony czekał na Panią po pracy?
- „Dziękuję, nie mam więcej pytań.”

pytania do świadka
Laury Guzik

1. Czy była Pani świadkiem agresywnego zachowania oskarżonego?
- „Dziękuję, nie mam więcej pytań.”

pytania do świadka
Tomasza Dziarskiego

„Dziękuję, nie mam pytań”

pytania do świadka
Zenobii Powsinogi

1. Czy słyszała Pani jak oskarżony rozmawia z pokrzywdzoną przez telefon?
 2. Czy używał obraźliwych określeń wobec niej?
- „Dziękuję, nie mam więcej pytań”

Mowa końcowa

Wolność to jedno z podstawowych praw każdego człowieka. Naruszenie jej, niezależnie od motywacji, godzi w samą istotę ludzkiego istnienia. „Szlachetne pobudki”, którymi kierował się oskarżony – walka o utraconą miłość, chęć obrony ukochanej – nie stanowią żadnego usprawiedliwienia dla odbierania młodej dziewczynie swobody co do wyboru jak i z kim chce żyć. Działania oskarżonego takie jak: nachodzenie pokrzywdzonej w pracy, czekanie pod domem, zadzwończenie jej – z pewnością niemałą liczbą smsów i telefonów, – spowodowały u pokrzywdzonej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia i istotnie naruszyły jej prywatność. A więc czyn Roberta Powsinogi bez wątpienia wypełnia znamiona czynu opisanego w art. 190a § 1 kodeksu karnego. W związku z powyższym a także z uwagi na fakt, że oskarżony nie był wcześniej karany, wnoszę o karę jednego roku pozbawienia wolności.

protokolant/ka

Twoja rola w przebiegu rozprawy

- ✓ zajmujesz miejsce blisko sędziego,
- ✓ zapisujesz do protokołu całość przebiegu rozprawy (wszystkie wypowiedzi uczestników i zdarzenia mające miejsce na sali rozpraw) – oczywiście na potrzebę symulacji tylko imitujesz protokołowanie sprawnie uderzając w klawisze na klawiaturze laptopa,
- ✓ **utrzymujesz kontakt z sędzią, który albo będzie Ci dyktował do protokołu albo czytał to co**
- ✓ **piszesz wprowadzając ewentualne poprawki,**
- ✓ wywołujesz rozprawę i prosisz świadków na salę – tekst znajduje się poniżej.

Wywołanie rozprawy

Sprawa przeciwko Robertowi Powsinodze. Zainteresowane strony proszę o wejście na salę rozpraw.

Proszenie świadków

Świadek proszony na salę.

- a. Laura Guzik
- b. Tomasz Dziarski
- c. Zenobia Powsinoga

Po naradzie nad wyrokiem

Proszę wstać, nastąpi odczytanie wyroku.

OBSERWATOR Fundacji Court Watch Polska

Twoja rola w przebiegu rozprawy

- ✓ Jesteś wolontariuszem Fundacji Court Watch Polska, dzięki swoim obserwacjom wspierasz kontrolę społeczną nad sądownictwem, sprawdzasz czy obywatele są w sądach należycie traktowani,
- ✓ Oprócz tego, że jesteś obserwatorem (o czym nie musisz mówić sędziemu), występujesz w charakterze publiczności,
- ✓ Obserwujesz zachowanie sędziego – to jak odnosi się wobec stron postępowania, jego punktualność i bezstronność,
- ✓ Posługujesz się formularzem – uzupełniasz go w trakcie trwania rozprawy.

Wskazówki – jak powinieneś się zachowywać

- ✓ Jeśli sędzia zapyta Cię w jakim charakterze występujesz – odpowiadasz: „Występuję w charakterze publiczności, nie jestem związany ze sprawą”;
- ✓ Gdy zwracasz się bezpośrednio do sędziego lub odpowiadasz na jego pytania **musisz powstać**, użyj zwrotu: **Wysoki Sądzie**;
- ✓ Jako publiczność nie masz prawa zabierania głosu w trakcie trwania rozprawy ani zadawania pytań świadkom lub stronom postępowania;
- ✓ Gdyby nastąpiła taka konieczność to możesz przed końcem rozprawy opuścić salę rozpraw, ważne aby zrobić to w sposób niezakłócający przebiegu rozprawy;
- ✓ Sędzia ma prawo Cię upomnieć lub wydać polecenie opuszczenia sali w sytuacji jeśli będziesz rażąco zakłócał przebieg rozprawy.

Kto może wziąć udział w rozprawie sądowej?

- ✓ osoby pełnoletnie,
- ✓ nieuzbrojone (chyba, że przewodniczący zezwoli na udział małoletniego i osobom obowiązany do noszenia broni),
- ✓ nieznajdujące się tzw. w stanie licującym z powagą sądu (np. będące pod wpływem alkoholu lub narkotyków).

Czy mogę brać udział we wszystkich rozprawach?

Tak, z wyjątkiem tych, w których została **wyłączona jawność rozprawy**. Dzieje się tak w przypadku, jeżeli jawność mogłaby:

- ✓ wywołać zakłócenie spokoju publicznego,
- ✓ obrażać dobre obyczaje,
- ✓ ujawnić okoliczności, które ze względu na ważny interes państwa powinny być zachowane w tajemnicy,
- ✓ naruszyć ważny interes prywatny, np. w sprawach rozwodowych.

PUBLICZNOŚĆ

Twoja rola w przebiegu rozprawy

- ✓ Jesteś wolontariuszem Fundacji Court Watch Polska, dzięki swoim obserwacjom wspierasz kontrolę społeczną nad sądownictwem, sprawdzasz czy obywatele są w sądach należycie traktowani,
- ✓ Obserwujesz zachowanie sędziego – to jak odnosi się wobec stron postępowania, jego punktualność i bezstronność,
- ✓ Dzięki swojemu udziałowi w rozprawie możesz zobaczyć jak przepisy prawa są wykorzystywane w praktyce, poznać zasady przebiegu procesu.

Wskazówki – jak powinieneś się zachowywać

- ✓ Jeśli sędzia zapyta Cię w jakim charakterze występujesz – odpowiadasz: „Występuję w charakterze publiczności, nie jestem związany ze sprawą”;
- ✓ Gdy zwracasz się bezpośrednio do sędziego lub odpowiadasz na jego pytania **musisz powstać**, użyj zwrotu: **Wysoki Sądzie**;
- ✓ Jako publiczność nie masz prawa zabierania głosu w trakcie trwania rozprawy ani zadawania pytań świadkom lub stronom postępowania;
- ✓ Gdyby nastąpiła taka konieczność to możesz przed końcem rozprawy opuścić salę rozpraw, ważne aby zrobić to w sposób niezakłócający przebiegu rozprawy;
- ✓ Sędzia ma prawo Cię upomnieć lub wydać polecenie opuszczenia sali w sytuacji jeśli będziesz rażąco zakłócał przebieg rozprawy.

Kto może wziąć udział w rozprawie sądowej?

- ✓ osoby pełnoletnie,
- ✓ nieuzbrojone (chyba, że przewodniczący zezwoli na udział małoletniego i osobom obowiązany do noszenia broni),
- ✓ nieznajdujące się tzw. w stanie licującym z powagą sądu (np. będące pod wpływem alkoholu lub narkotyków).

Czy mogę brać udział we wszystkich rozprawach?

Tak, z wyjątkiem tych, w których została **wyłączona jawność rozprawy**. Dzieje się tak w przypadku, jeżeli jawność mogłaby:

- ✓ wywołać zakłócenie spokoju publicznego,
- ✓ obrażać dobre obyczaje,
- ✓ ujawnić okoliczności, które ze względu na ważny interes państwa powinny być zachowane w tajemnicy,
- ✓ naruszyć ważny interes prywatny, np. w sprawach rozwodowych.

SĘDZIA – ŁAWNIK

Kim jest ławnik?

Ławnik to **niezawodowy członek składu orzekającego**, stanowi czynnik społeczny w wymiarze sprawiedliwości. Udział obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości został zagwarantowany w art. 182 Konstytucji.

Ławnik to inaczej **sędzia społeczny**. Ławnicy są niezawiśli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom, a to oznacza że mają równe prawa w zakresie orzekania jak sędziowie zawodowi.

Kto może zostać ławnikiem?

Ławnikiem może być wybrany ten, kto:

- ✓ posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- ✓ jest nieskazitelnego charakteru, ukończył 30 lat,
- ✓ jest zatrudniony lub zamieszkuje w miejscu kandydowania co najmniej od roku, nie przekroczył 70 lat,
- ✓ jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków ławnika,
- ✓ posiada co najmniej wykształcenie średnie.

Tvoja rola w przebiegu rozprawy

- ✓ rozprawę prowadzi przewodniczący, a zatem Ty nie zabierasz głosu i nie przeprowadzasz czynności procesowych;
- ✓ bierzesz udział w naradzie nad wyrokiem – Twój głos ma taką samą wagę jak głos sędziego zawodowego;
- ✓ masz za zadanie czuwać nad tym, aby wyroki były nie tylko wydawane zgodnie z literą prawa, ale także sprawiedliwe w odbiorze opinii publicznej;
- ✓ przy rozstrzyganiu spraw masz równe prawa z sędzią zawodowym;
- ✓ głosu podczas trwającej rozprawy może Ci udzielić tylko sędzia przewodniczący.

PROGRAM EDUKACJI PRAWNEJ

Niniejszy scenariusz został stworzony na potrzeby Programu Edukacji Prawnej Fundacji Court Watch Polska. Program Edukacji Prawnej podnosi świadomość prawną młodzieży i kształtuje kompetencje niezbędne do świadomego udziału w życiu publicznym.

Młodzież licealna i gimnazjalna coraz mniej interesuje się klasycznymi formami przekazywania wiedzy. Program wykorzystuje interaktywne metody nauczania. Nasze działania zostały pomyślane tak, aby młodzież sama angażowała się w przebieg zajęć i uczyła się przez zabawę oraz osobiste doświadczenie.

W programie wykorzystujemy trzy narzędzia:

- ✓ symulacje rozpraw sądowych,
- ✓ grę planszową "Prawopolis",
- ✓ wizyty w sądach.

Dotarliśmy do tej pory do ponad 1 600 uczniów w całej Polsce.

W ramach programu bierzemy udział także w lokalnych i ogólnopolskich akcjach edukacyjnych, jak na przykład Dzień Edukacji Prawnej i Dzień Wymiaru Sprawiedliwości w sądach. Natomiast w wakacje nasze stoisko edukacyjne można spotkać na niektórych festiwalach młodzieżowych. Zależy nam na dotarciu do osób, które same z siebie nigdy nie zainteresowałyby się prawem.

Program Edukacji Prawnej opiera się na pracy wolontariuszy oraz na wsparciu finansowym naszych Darczyńców. Zostań jednym z nich - poświęć swój czas lub pomagaj nam regularnymi wpłatami. Spraw, aby więcej osób wiedzieło, czego prawom im zabrania oraz jak ich chronić.

www.courtwatch.pl/wesprzyj

Więcej informacji:

- ✓ www.courtwatch.pl/program-edukacji-prawnej/
- ✓ edukacja@courtwatch.pl